

BEL € 12 | INT € 19

ICASD | BRUSSEL
KANTOOR VAN AFGIFTE BRUSSEL X
P405054

A+208

BELGISCH TIJDSCHRIFT VOOR ARCHITECTUUR
TWEEMAANDELIJKS OKTOBER – NOVEMBER 2007

Awards van de Belgische Architectuur en Energie Awards

INTERVIEW

ABALOS & HERREROS Architectuur als Formule 1

A+PLAN 16

Bioklimatische torens Vitoria

A+208 NL AWARDS VAN DE BELGISCHE ARCHITECTUUR EN ENERGIE AWARDS 2007 | INTERVIEW ABALOS & HERREROS

Hoofdzetel Floreac | evr-Architecten
 nominatie in de categorie 'niet-residentieel'
 van de Awards van de Belgische Architectuur 2007

© FREDRIK VERKERUYSE & DUJARDIN

© FREDRIK VERKERUYSE

Havenbedrijf Gent | evr-Architecten
 nominatie in de categorie 'niet-residentieel'
 van de Energie Awards 2007

Op 19 oktober werden in het Paleis voor Schone Kunsten de Awards van de Belgische Architectuur en de Energie Awards 2007 uitgereikt. In dit nummer vindt u een uitgebreid dossier waarin de nominaties en de laureaten van beide prijzen worden toegelicht. De projecten die zich de afgelopen twee jaar hebben onderscheiden op architecturaal vlak, spelen alsnog in een andere divisie dan de projecten die de beste energetische cijfers kunnen voorleggen. Ze worden voorlopig nog steeds op een verschillende manier gewogen, en op een verschillende manier becommentarieerd.

Toch zien we dat de inzendingen en de uiteindelijke nominaties van beide selecties elkaar steeds dichter op de huid zitten. De architecten van evr bijvoorbeeld, slagen er zowaar in om zowel volgens architecturale als volgens energetische maatstaven een nominatie in de wacht te slepen. Vooral nog doen ze dit niet met één en hetzelfde gebouw, maar de vaststelling blijft dat projecten die in aanmerking komen voor een architectuurprijs niet langer hopeloze energieverpillers hoeven te zijn, terwijl energetisch doordachte gebouwen zich stilaan lostrekken uit de sfeer van het alternatieve experiment.

Een van de taken die Juan Herreros zich als architect stelt, is het ontwikkelen van een hedendaagse esthetische gevoeligheid; een nieuw schoonheidsideaal dat gesteund is op de basisprincipes van het duurzaam bouwen, maar het tegelijkertijd met een indrukwekkende sierlijkheid overstijgt. "Je kan van een gebouw niet zomaar zeggen dat het goed is, omdat het bioklimatisch is", vertelt hij in dit nummer. Het architectenbureau Abalos & Herreros wil vooral nagaan hoe de technologieën die binnen het duurzame bouwen worden ontwikkeld, aanleiding kunnen geven tot architecturale systemen die breed kunnen worden ingezet. Gezien de meest strenge passiefhuisnormen van vandaag de norm zullen zijn voor de woning van de toekomst, ligt daar alvast een belangrijke uitdaging voor elke architect. De Awards voor Architectuur en die voor Energie zullen dan vanuit een vanzelfsprekende duurzame ontwerpreflex in schoonheid kunnen samenvallen.

Stefan Devoldere

A+208

Awards van de Belgische Architectuur en de Energie Awards 2007

35 **Woord vooraf**
Eddy Vanzieleghem

ARCHITECTUUR AWARDS 2007

36 **Keuzes maken.**
Stefan Devoldere

LEVENSWONINGEN

40 **LAUREAAT**
Jo Taillieu &
Francesca de Fonseca
Woning BS
SEMMEZAKE

43 **Weysen & De Baere**
Loft Weysen & De Baere
GENT

44 **Macken & Macken**
Woning met atelier
LEEFDAAL

45 **Carmen Lammens & Philippe Desmet**
Eigen woning met kantoor
SINT-MICHIELS

46 **L.U.S.T.**
Woning V.N.
VICHTE

GROEPSWONINGEN

48 **LAUREAAT**
META
architectuurbureau
De Natie
ANTWERPEN

51 **L.U.S.T.**
Heuvelhof
KESSEL-LO

NIET-RESIDENTIEEL

54 **LAUREAAT**
Matador
Maison Folie
BERGEN

57 **Robbrecht & Daem**
Sint-Felixpakhuis
ANTWERPEN

58 **evr-Architecten**
Hoofdzetel Floréac
LOCHRISTI

60 **Atelier d'architecture Pierre Hebbelinck**
Théâtre du Manège
BERGEN

62 **Artau**
Paviljoen Lennox
OTTIGNIES

PUBLIEKE RUIMTE

66 **LAUREAAT**
Abscis & VK engineering
Sint-Pietersplein
GENT

69 **MSA**
Tramhalte
BRUSSEL

70 **MSA**
Passerelle
THUIN

72 **Technum i.s.m. Denis Dujardin**
Maria-Hendrikapark
OOSTENDE

ENERGIE AWARDS 2007

74 **Energie is hot.**
Veronique Boone

LEVENSWONINGEN

76 **LAUREAAT**
Henk Van Aelst
De Strohalm
BERLAAR

79 **Mozaïek**
Passiefhuis
BALEGEM

80 **Weysen & De Baere**
Loft Weysen & De Baere
GENT

GROEPSWONINGEN

84 **LAUREAAT**
Jean-Paul Hermant
Uitbreiding appartementsgebouw
BRUSSEL

87 **Praet-Verlinden**
Renovatie 30 bejaardenflats
MECHELEN

NIET-RESIDENTIEEL

90 **LAUREAAT**
Buro Il
School De Zande
MEERNEM

93 **evr-Architecten**
Havenbedrijf Gent
GENT

94 **ARKS architecten**
Sportpark Aalter
AALTER

96 **Baksteenprijs 2007**

98 **Isolatieprijs 2007**

98 **Renovatieprijs 2007**

tekst

CHRISTOPHE VAN GERREWEY

fotografie

FILIP DUJARDIN

Er is weinig dat België niet heeft: de stad, de zee en de bergen, en alle extremen daartussen. In combinatie met een gebrek aan nodeloze afstanden kan dat, voor wie dat wil, veel betekenen, zoals voor de Oost-Vlaamse dame die deze chalet liet bouwen, op een tiental kilometer van Bouillon, in de vallei van de Semois.

AVONTUUR VAN HET WONEN

35 m³ – BARAK (Carl Bourgeois en Tijn Vanmeirhage)
 van 8 november tot 16 december 2007
 deSingel, Antwerpen
www.desingel.be

De geschiedenis van het bouwwerk begint met een caravan op een beboste helling, die niet veel later verandert in een typisch houten Ardens vakantiehuisje, maar aan het begin van deze eeuw helaas wordt opgevreten door de onuitroeibare boktor. Als de architecten van Barak bij de zaak betrokken worden, blijkt het budget voor verbouwing of vervanging echter klein. De bestaande onderbouw in betonblokken, deels ingegraven in het hellende landschap, wordt daarom als kelder en garageruimte bewaard. Bovenop die oude footprint komt een ter plekke geconstrueerde duplex in houtskeletbouw terecht. De vloeren, muren en plafonds worden volledig uitbekleed in OSB-platen. In principe

heeft het gebouw een doorsnede in de vorm van een rechthoekig trapezium: het dak loopt schuin op tot aan de top. Drie zones van de dakstructuur zijn echter 'ingedrukt als de toetsen van een piano', zoals de architecten het zelf omschrijven, waardoor er twee dakkapellen ontstaan, en waarin de gevel tot boven doorloopt. In het interieur zijn die twee kamers onder het dak bereikbaar door middel van een loopbrug, die ook uitkijkt op de ruime woonkamer op het gelijkvloers.

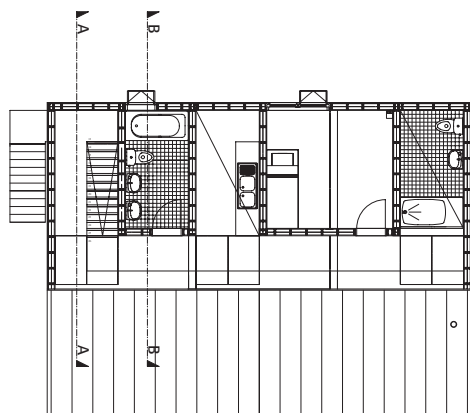
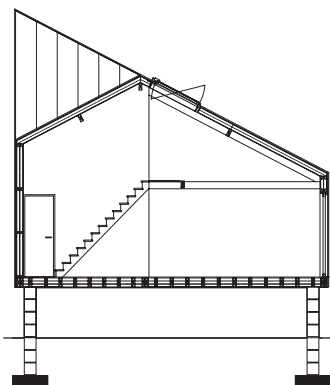
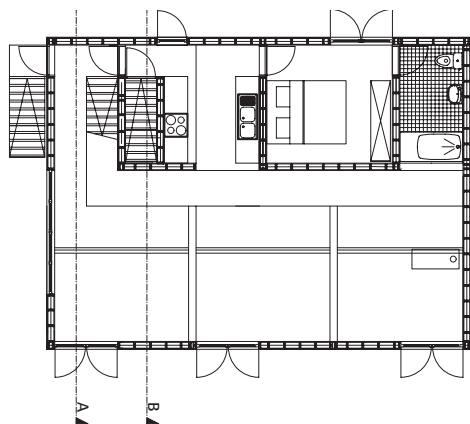
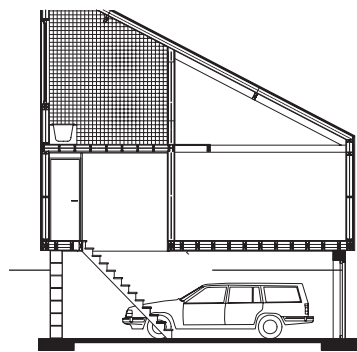
De binnenruimtes die daardoor ontstaan, inverteren als het ware de uitspraak van Walter Benjamin over 'ruimtes waarin men geen sporen

kan achterlaten' – hier is het precies onmogelijk om dat niet te doen. En dat geldt dan zowel letterlijk als figuurlijk. Dit huisje stelt vragen die men beantwoordt door het huwelijksportret van de ouders tegen de muur te hangen – en door als het ware de eigen schedel opnieuw in te richten. Veel verschil bestaat daar niet tussen. Want natuurlijk gaat het om een 'casco', om een 'barak'-structuur die om invulling vraagt en aan een afgewerkte staat voorafgaat. Maar net zo goed zijn dit weerbarstige, net niet conformistische ruimtes, die het licht en de lucht merkbaar doen trillen – door de onorthodoxe, onaandoenlijke en geminimaliseerde plaatsing van de gelijkvormige ramen bijvoorbeeld, of door de klassieke

maar in een huis ongebruikelijke manier waarop de spanten, als die van een schuur, twee keer door de woonkamer bliksemen. Het duidelijkst blijkt dat in de twee afgezonderde slaapkamers op de verdieping, die als een gedeelte voor gasten dienst (kunnen) doen. Het voor de architectuurkenner herkenbare genetisch materiaal van Wim Cuyvers, voor wie de beide vennoten van Barak gewerkt hebben, ontplooit zich hier. In de hoge wand van die kamers zit een groot langwerpig rechtopstaand raam. Dat het een raam is – een herkenbaar want begrensd en eigenlijk uitzonderlijk of zeldzaam gat in een muur – met zicht op het ‘blauw van de hemel’, is op zich al tekenend. Maar het genetisch materiaal is onder-tussen blijkbaar licht gemuteerd: het raam is op geen enkele misantropische manier onbereikbaar – het is op geen enkele manier een straf, als wel een licht duizelende vorm van luxe, met behulp van het natuurlijke landschap.

Het exterieur waarin deze binnenruimtes gevat zijn, is uniform bekleed met zinkbanen met een staande naad, in een standaardmodule van 53 centimeter. ‘De allesomvattende bekleding in natuurzink’, zo schrijven de architecten zelf, ‘adopteert het eindeloze gewemel van de schaduwen van de overhangende boomkruinen als façade. De seizoenen in de idyllische ligging van de chalet worden in het schaduwspel op de blinde bast gethematiseerd.’ Elke gevel is, ook door de helling van de site, anders van karakter.

De kopse korte gevel langs de voorkant wordt als het ware bekroond met de toegang, van op een korte trap – een echo van de voormalige open veranda, in de eerste chalet. De gevel langs de achterzijde is blind, zodat het achterliggende bos doodloopt op het huis. De lage, lange voorgevel, waar de dakhelling begint, is brutaal op een andere manier dan de gevel langs de andere kant. Daar heeft de inwendige organisatie nog een soort van compositorische ‘uitzonderings-situatie’ aan het exterieur opgedrongen, terwijl de raamdeling langs de kant van de oprit repetitief, systematisch en precies daarom spannend is. Van de straatkant uit, door de zeldzame openingen tussen het groen die een perspectief toestaan op het volume, staat het, zacht dreigend en verwelkomend tegelijk, schijnbaar ongeïnteresseerd te wachten op bewoners of bewonderaars.

Tot de vele rijkdommen van België behoort namelijk ook een architectuurcultuur. Maar met cultuur in de actuele zin van het woord heeft deze architectuur weinig vandoen. Het gaat hier voor alles om noodzaak – biologisch, financieel, imaginair en existentieel. Wat algemeen

als gepaste, cultureel aanvaarde architectuur is beschouwd, wordt aan de oren getrokken en in de hoek gezet. Ze mag er pas weer uit als ze heeft nagedacht over alles wat ze gedaan heeft. Het avontuur van het wonen is – zoals bekend, vaak vergeten, maar door dit huisje in de Ardennen weer blootgelegd – ook het avontuur van het leven. Dat het ondanks alles ook het avontuur van de architectuur kan zijn, en van haar speelse maar ernstige weigering om ‘zomaar’ cultuur te worden, blijkt uit de tentoonstelling van Barak in de 35m³ Jonge Architectuur in deSingel.

